Interreg “Rada un Rāda”: Ievērojamākie Interreg programmu projekti Kurzemē



Šoreiz **“RADA un RĀDA”** kampaņā ielūkosimies, kādi ievērojami Interreg programmu projekti tika īstenoti **Kurzemē**. Aicinām sekot mums **Facebook**, lai uzzinātu arī par citiem projektiem, Interreg programmu jaunumiem, pārrobežu sadarbības aktualitātēm un atbalsta iespējām.

> **1. Projekts “DigiPlace” - Ventspils pilsētas ceļš uz digitālo transformāciju**

URBACT programmas projektā “DigiPlace” Ventspils strādāja arī pie digitālās transformācijas stratēģijas un rīcības plāna izstrādes laika posmam no 2021. līdz 2027. gadam, kas tika vērsts uz galveno mērķa sasniegšanu: pārvērst Ventspili par Eiropas līmeņa pilsētu, kura ilgtermiņa attīstība ir saistīta ar plašu intelektuālo tehnoloģiju izmantošanu.

Ventspils Digitālais centrs cītīgi strādā, lai būtu līderis novatorisku, ilgtspējīgu un integrētu

risinājumu testēšanā un ieviešanā, ar mērķi kļūt par videi draudzīgāku, efektīvāku un labāku dzīves un darba vietu. Datu apstrādes tehnoloģiju jaudas un cilvēku iespēju apvienojums rada daudzas iespējas, bet arī rada jaunus izaicinājumus, jo pilsoņiem un valdībām ir nepieciešams arvien augstāks digitālo prasmju un zināšanu līmenis, lai viņi varētu izmantot jauno tehnoloģiju priekšrocības un justies ērti, izmantojot šīs tehnoloģijas visos savas dzīves aspektos.

Projekts “DigiPlace” tika īstenots URBACT programmas ietvaros, ar mērķi atbalstīt pieredzes apmaiņu un mācību aktivitātes ilgtspējīgai pilsētu attīstībai. Programma dod iespēju izmēģināt dažādus risinājumus savās pilsētās, attīstot prasmes, pulcējot kopā vietējās ieinteresētās puses un veidojot starptautiskas partnerības.

2. Projekti “ESTLAT Harbours” un “East Baltic Harbours”

Igaunijas - Latvijas pārrobežu sadarbības programmas finansējums jahtu ostu infrastruktūras izveidošanai un uzlabošanai un ostu tīkla attīstībai Latvijā un Igaunijā ir bijis vairāk nekā 14 miljoni eiro atbalstot 2 projektus - EstLat Harbours un East Baltic Harbours. Projektu ietvaros Austrumbaltijas piekrastē ir izveidots un tiek stiprināts mazo ostu tīkls ar kvalitatīviem pakalpojumiem, un Baltijas jūras Austrumu piekraste tiek popularizēta kā pievilcīgs burāšanas galamērķis.

Austrumbaltijas tīklā (**East Baltic Coast**) ir iekļautas vairāk nekā 70 jahtu ostas Latvijā un Igaunijā, no tām Kurzemē atrodamas tās 6 vietās - Liepājā, Pāvilostā, Ventspilī, Rojā, Mērsragā un Engurē.

Ceļotājiem no Vācijas, Polijas vai Lietuvas burāšana Latvijas piekrastes ūdeņos visbiežāk iesākas ar piestāšanu Liepājas jahtu ostā. Te izveidota moderna servisa māja, kurā ir pieejams viss, kas nepieciešams pēc garā ceļa.

Pāvilosta, kurā ir 2 jahtu ostas un laivu māja, kur ieziemot jahtas vai saņemt remonta pakalpojumus, ir viena no iecienītākajām ostām Vācijas burātāju vidū. Pāvilosta Port ir uzstādītas navigācijas zīmes drošai ienākšanai ostā, atjaunotas stacionārās piestātnes un izvietoti peldošie pontoni, lai palielinātu piestātņu skaitu viesiem. Pāvilostā ir izveidota viena no modernākajām ostas drošības sistēmām, kas ļauj sekot procesiem ostā arī attālināti. Pāvilosta Marina ir nostiprināta krasta līnija un izveidotas stacionārās piestātnes. Te ir uzcelta un aprīkota servisa

māja.



Tiem, kuri vēlas ieziemot jahtu Pāvilostā, pieejams tieši jahtu izcelšanai paredzēts celtnis ar 20 t celtspēju un labiekārtots laukums laivu ieziemošanai. Lai ienākšana Pāvilostā būtu droša un ērta arī lielākām jahtām, ir veikti padziļināšanas darbi .

Ventspils, kas ir viena no lielākajām un modernākajām industriālajām ostām Austrumbaltijas piekrastē, burātāju ērtībām ir atjaunojusi ostas servisa ēku. Bez tam Ventspils jahtu ostā ir iegādāts viens no modernākajiem jahtu izcelšanas un pārvietošanas aprīkojumiem – mobils celtnis ar 35 tonnu celtspēju. Te attīstās arī jahtu ziemošanas pakalpojumi – iegādāti statņi laivu novietošanai, un ostas personāls nodrošina jahtu apkopi pirms ieziemošanas. Ostā ir izveidotas stacionārās piestātnes, uzstādīti peldošie pontoni ar elektrības un ūdens pieslēguma vietām, uzlabota drošība jahtu ostas teritorijā, kā arī iegādāts aprīkojums izlietoto ūdeņu savākšanai.

Rojas jahtu osta ir uzlabojusi pakalpojumus burātājiem, padziļinot ostas akvatoriju, nostiprinot Rojas upes krastu un tur izveidojot gan stacionārās piestātnes, gan arī izliekot peldošos pontonus, kas būtiski palielina ostā uzņemamo jahtu skaitu. Pie piestātnēm ir gan ūdens un elektrības pieslēgumu vietas, gan uzstādīti glābšanas inventāra stendi. Bez tam ir iegādāts aprīkojums izlietoto ūdeņu savākšanai.



Mērsraga jahtklubs “Kurland”, īstenojot projekta aktivitātes, ir uzbūvējis un aprīkojis servisa māju burātājiem. Tajā ir pieejama gan atpūtas telpa, gan arī sanitārais mezgls un veļas mazgāšanas pakalpojums.

Engures jahtu osta pēc projekta aktivitāšu īstenošanas ir kļuvusi par vienu no pieprasītākajām ostām Rīgas jūras līča piekrastē. Te ir padziļināta un labiekārtota visa ostas akvatorija, izbūvēts slips laivu nolaišanai ūdenī, nostiprināta krasta līnija, izbūvētas stacionārās piestātnes un uzstādīti pilnībā aprīkoti peldošie pontoni, tādejādi palielinot ostā pieejamo piestātņu skaitu. Jaunākais uzlabojums Engures ostā ir jahtām paredzēta degvielas uzpildes stacija. Papildu ieguvums Engures iedzīvotājiem ir no ostas padziļināšanas laikā izsūknētās grunts uzbērtā pludmale, kas tagad vietējiem ir ļoti iecienīta atpūtas vieta.

Latvijas un Igaunijas jahtu ostu tīkls East Baltic Coast šo gadu laikā ir kļuvis par Eiropā labi atpazīstamu zīmolu. Atpazīstamību veidojis mērķtiecīgs darbs, vairākus gadus pēc kārtas piedaloties gan burātājiem paredzētās izstādēs, gan vairākos vasaras pasākumos, ko organizē jahtklubi un citas burātājus apvienojošas organizācijas. Jahtu ostu pārstāvji vienmēr ir aicināti piedalīties šajos pasākumos, un visbiežāk ir bijuši atsaucīgi un klātesoši.

Izdoti Latvijas un Igaunijas jahtu ostu katalogi “Sail in Estonia and Latvia” angļu un vācu valodā un brošūra “Piekrastes ceļvedis” angļu valodā, kas izplatīti gan vietējās jahtu ostās, gan izplatīti burātājiem paredzētajās izstādēs.

3. Pojekts “NatAc” - dabas taku pieejamība

Centrālā Baltijas jūras reģiona programmas projekta “NatAc” norises laikā Latvijā, Igaunijā un Somijā izbūvētas vairākas visiem pieejamas dabas takas, pilnveidota taku infrastruktūra, ierīkojot pieejamas tualetes, stāvvietas, soliņus, norādes zīmes, taktilus vides objektus un info stendus, ierīkojot pieejamas makšķerēšanas vietas un āra dabas klasi.

Sadarbībā ar vides pieejamības ekspertiem izveidota Dabas taku pieejamības anketa, ar pieejamības kritērijiem dabas takām un atpūtas vietām, autostāvvietām, tualetēm, norādēm, kāpnēm, skatu platformām, makšķerēšanas un laivošanas vietām.

Paralēli infrastruktūras uzlabojumu veikšanai dabas takās, būtiski uzlabota un modernizēta mapeirons.lv vietne, iekļaujot detalizētu informāciju par vairāk kā 100 jaunām, cilvēkiem ar invaliditāti pieejamām dabas takām Latvijā, Igaunijā un Somijā. Pievienotas vairāk kā 100 pieejamās dabas takas pasaulē populārākajās ceļošanas vietnēs un aplikācijās – AllTrails un Wikiloc.

Sagatavots Pieejamo dabas taku ceļvedis četrās valodās (latviešu, igauņu, somu, angļu) ar vairāk kā 100 pieejamām dabas takām Latvijā, Igaunijā un Somijā. Izveidotas taktilās kartiņas ar Braila rakstu par reģionā pieejamām dabas takām.

Izveidots mācību līdzeklis, kas palīdz iepazīt dabu bērniem un cilvēkiem ar invaliditāti – sajūtu somas, kas ļauj iepazīt trīs ekosistēmas (mežs, purvs, piekraste) un tajās mītošo dzīvnieku un sastopamo augu raksturīgās iezīmes, izmantojot dažādas maņas – redzi, dzirdi, tausti, ožu. Dažādajos sajūtu somu nodalījumos atrodami gan ģipsī veidoti dzīvnieku pēdu nospiedumi, gan dažāda izmēra putnu olas, dažādi augi, akmeņi, fosīlijas un daudz kas cits, kas ļauj iepazīt augu un dzīvnieku valsti caur piecām pamatmaņām.

4. Projekts “Baltic Blue Growth”: ”Baltijas jūras izaugsme – liela mēroga gliemeņu audzēšanas attīstība Baltijas jūrā”

Interreg BSR projekta “Baltic Blue Growth” mērķis: attīstīt gliemeņu (Ziemeļu ēdamgliemenes – Mytilus trossulus) audzēšanu Baltijas jūrā no eksperimentālas līdz pilna cikla ražošanas nozarei, iegūstot pēc iespējas augstāku produkta vērtību.

Pamatojoties uz iegūto pieredzi un datiem, ir izstrādāti modeļi un funkcionāli lēmumu pieņemšanas atbalsta instrumenti par piemērotām gliemeņu audzēšanas vietām un to ražošanas potenciālu; izveidoti gliemeņu fermu attīstības plāni un rokasgrāmatas gliemeņu audzēšanas uzņēmējdarbības attīstīšanai; īstenoti gliemeņu pārstrādes pilotprojekti, lai gliemenes varētu izmantot kā proteīna avotu barības ražošanā; izstrādātas vadlīnijas par kārtību, kādā tiek veikta gliemeņu audzēšanas fermu licencēšana Baltijas jūras reģiona valstīs (detalizēts Vācijas piemērs); izstrādāti ieteikumi Baltijas jūras telpiskajam plānojumam un ekosistēmu pakalpojumu kompensācijas mehānismiem.

Projektā izstrādāti un publicēti trīs videomateriāli par gliemeņu audzēšanu Baltijas jūrā. To mērķis ir informēt sabiedrību un veidot izpratni par gliemeņu audzēšanas vides un sociālekonomiskajiem aspektiem, gliemeņu fermu izveides iespējām, potenciālajiem gliemeņu produktiem un to vērtību.

Pirmais videostāsts ir veltīts gliemeņu audzēšanas vides un sociālekonomiskajiem aspektiem, tas pastāsta, kādēļ vajadzētu audzēt gliemenes, ko tas dod piesārņojuma mazināšanai jūrā un nodarbinātības veicināšanai piekrastē.

Otrais **video** pastāsta potenciālajiem audzētājiem par gliemeņu fermas izveides iespējām, nepieciešamajām atļaujām, fermas uzbūvi un tehniskajiem aspektiem. Savukārt trešajā **videostāstā** par gliemenēm kā produktu, tā vērtību un izmantošanas iespējām.

Videostāstu tapšanā izmantoti gan kadri no Latvijas eksperimentālās gliemeņu fermas jūrā iepretim Pāvilostai, gan kadri no Ķīles jūras fermas Vācijā. Filmiņas sagatavojis Kurzemes Plānošanas reģions, sadarbībā ar Latvijas Hidroekoloģijas institūtu un Ķīles jūras fermu Vācijā.

5. Projekts “Ainava pilsētā”

INTERREG EUROPE projekta “Ainava pilsētā” vispārējais mērķis - paplašināt zināšanas un uzlabot prasmes, izveidojot rīkus, kas ļauj izvērtēt urbāno dārzkopību, veselības veicināšanas un ekosistēmu pakalpojumus salīdzinājumā ar citiem publisko ārtelpu izmantošanas veidiem, tādējādi

pilnveidojot politiku, kas atbalsta plānus un pasākumus ilgtspējīgai dabas kapitāla izmantošanai.

Projekta rezultātā tapušas vērtīgas publikācijas, kā piemēram, Pētījums **“Upes krasti: bioloģiskās daudzveidības, rekreācijas un plūdu draudu novēršanas pasākumu līdzsvarošana”**, brošūra **“Ainava pilsētā”** un brošūra **“Ventas upe”**.

Ar projekta informāciju un tā laikā paveikto var iepazīties vairāk mājas lapā **kuldiga.lv**.



6. Projekts “ESMIC”: Plastmasas piesārņojuma novērtēšana, monitorings un samazināšana Latvijas un Lietuvas piekrastē ar inovatīvu rīku un sabiedrības vides apziņas paaugstināšana palīdzību.

Lai kartētu plastmasas piesārņojumu Baltijas jūrā un piekrastē, Latvijas un Lietuvas zinātnieki

izmanto vairākus paņēmienus, tostarp dronu attēlu uzņemšanu. Pēc tam šie dati tiek salīdzināti ar satelīta attēliem. Šādā veidā viņi nosaka, kuras teritorijas ir visvairāk skartas, kā arī aļģu un plastmasas apjomu, kas pašvaldībām palīdzēs rīkoties, lai novērstu piesārņojumu. Viņu pirmais secinājums ir tāds, ka aļģes darbojas kā plastmasas magnēts.

Latvijas - Lietuvas programmas projekta "ESMIC" ietvaros kampaņas "Mana jūra" brīvprātīgie četrās pludmalēs pārmeklēja 100 metru garu posmu, lai savāktu un identificētu atkritumus.

Lietuvā un Latvijā jūras aļģes un plastmasa uzkrājas vairāk nekā citās Baltijas jūras valstīs spēcīgo vēju dēļ un to ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ – tās atrodas šīs relatīvi slēgtās jūras austrumu pusē.

Informācijas avots:
https://zinas.tv3.lv/vide/plastmasas-piesarnojuma-latvijas-un-lietuvas-piekraste-atrastas-bistamas-bakterijas/

Rakstā izmantoti foto, video un publikācijas par un no Interreg projektiem.

Interreg jaunumi Latvijā tiek publicēti mājas lapā interreg.lv un **Facebook**, kā arī videostāsti mūsu YouTube kanālā **Interreg Latvija**

Rakstu sagatavoja:
Daiga Jumburga
vecākā eksperte
VARAM
Attīstības instrumentu departaments
Teritoriālās sadarbības nodaļa